

Indenrigsministeriet. Kjøbenhavn, den 22de Januar 1883.

Af Hensyn til de Vanskeligheder, som Sandflugten i Særdeleshed fra de store Miler i Raabjerg Sogn og Stagens Landsogn bereder Veiforbindelsen mellem Stagen og den øvrige Del af Hjørring Amt, navnlig Frederikshavn, have Stagens Byraad og Hjørring Amtsråd henvendt sig til Indenrigsministeriet med Anmodning om, at Staten vilde foranledige anstillet en Underjøgelse af, hvad der kan foretages til Dæmpning af Sandflugten fra bemeldte Miler.

Ministeriet har derefter ladet Sagen undersøge af Klitinspektøren og vedkommende Sandflugtskommission, der i Sommeren 1882 have berejst de ommeldte Distrikter og derefter til Ministeriet have afgivet deres Betænkning over Sagen. Det fremgaar heraf, at Forholdene saavel i de ovennævnte Sogne som for Stagen Kjøbstadjorders Vedkommende ere af en saa slet Bessaffenhed, at den til en Sikkring af Veiforbindelsen nødvendige Dæmpning af Sandflugten ikke lader sig gennemføre uden ved extraordinær Hjælp fra Statens Side. Medens saaledes ifølge Overslagene for Klitarbejderne i Hjørring Amt i Finantsaaret 1882—83, der i det Bæselstige stemme med Overslagene fra de senere Aar, den samlede Sum for alle Amtets 15 Klitkommuner med 3,738 Tdr. Hartkorn udgjør 13,254 Kr., altsaa i Gjennemsnit ca. 3½ Kr. pr. Td. Hartkorn, beløbe Udgifterne sig:

for Raabjerg Sogn med 97½ % Td. Hartkorn til 1,695 Kr. eller ca. 17 Kr. pr. Td. Hartkorn;

for Stagen By og Landsogn med 22¾ % Td. Hartkorn til 2,740 Kr. eller ca. 122 Kr. pr. Td. Hartkorn.

Ifølge Lov af 29de Marts 1867 om Sandflugtens Dæmpning m. v. paaligger det vedkommende Kommune og Kliteierne at udrede ⅓ af denne Udgift, altsaa:

Raabjerg Sogn ca. 6 Kr. pr. Td. Hartkorn,

Stagen By og Landsogn ca. 41 Kr. pr. Td. Hartkorn,

hvilken Sum dog for sidstnævntes Vedkommende er nedsat til 35 Kr., idet Amtsreparationsskatten i Henhold til den nævnte Lovs § 8 in fine udreder mellem ⅓ og ⅔ af Kommunens og Løbseiernes Andel. Disse Kommuner, navnlig Stagen By og Landsogn, ses saaledes at være meget haardt belastede i Henseende til Udgifter til Sandflugtsarbeidet, og dog forslaa disse Udgifter kun med Nød og neppe til at holde den nuværende Tilstand vedlige, nemlig at holde de tilbageblevne Mark- og Engdrag fri for at tilshades. Foruden de egentlige Klitter, hvis Vedligeholdelse og Udbedring forbruger hele Arbeidskraften, henligge endnu 3,000 Tdr. Land som aabne Sandmiler uden Vegetation, hvilke man af Mangel paa tilstrækkelige Midler hidtil ikke har forsøgt at faae dæmpe. De bevæge sig med den herskende Vind langsomt mod Øst, og tværs over Landtungen findes derfor forskellige brede Belter, som man har maattet give Sandmilerne i Vold indtil videre, idet man har indskrænket sig til at søge at forhindre deres Udvidelse mod Nord eller Syd, naar de have truet med at brede sig over dyrket Jord. Denne ved Forholdene paabudte, mere passive Holdning vilde imidlertid ingenlunde være tilstrækkelig, naar det gjaldt om at beskytte et gennem disse Egne førende Veianlæg mod Sandets ødelæggende Indflydelse; hertil vilde det være nødvendigt at gaa angrebsvis tilværks mod Milerne selv, og dette bør da ske med saa megen Kraft, som Forholdene paa nogen Maade tillade. Kommissionen formener, at man med Udholdenhed kan naae Maalet, og at Hovedmidlet er en gennem en Aar-række fortsat Plantning med Klittag. De aarlige Arbejder, der saaledes antages extraordinært at vilde udtræbes til Beskyttelse af den forhaandenværende Bei, anslaaes at vilde udfordre

i Stagens By Plantning af 70 Læs Klittag,

i — Landsogn — — 300 — —

i Raabjerg Sogn — — 100 — —

470 Læs Klittag.

For Tiden plantes i disse Kommuner 530 Læs aarlig, hvilket Arbejde af og til er vanskeligt nok at faae udført med Egnens kun lidet talrige Befolkning; det kunde derfor synes betænkligt at udvide Plantningen til omtrent det Dobbelte, men Kommissionen er dog af den Formening, at det lader sig gjøre ved at udvide Arbejdstiden, som nu er indskrænket til Efteraaret alene, til at omfatte ogsaa Vinter- og Foraars